

ЗНАЧИМІ ІСТОРИЧНІ І ЖИТТЄВІ МИСЛИНКИ

ДУМУ УММА шанує українську мову. Якщо мусульманські управління/центри України (при цьому редакція не бере до уваги ДУМ Криму, бо воно рідномовне) мають у своєму вжитку чужоземну мову російського сусіда, то до її використання по-державницькому ставляться в ДУМУ УММА. Муфтії конфесії Саїд Ісмагілов у своєму зверненні до вірян сказав: «Мене часто запитують, для чого ми видаємо газету «Умма» українською мовою, адже мусульмани України не дуже добре володіють нею. Я розумію, що більшість серед мусульман країни складають татари, араби, турки, представники народів Середньої Азії та Кавказу, і багато хто з них покищо недостатньо володіє українською. Але, з іншого боку, ми – мусульмани України. Не Росії, не Туреччини, ніякої іншої країни. Не в Україні, а України. Пора це вже усвідомити на глибинному рівні. Ми живемо тут, працюємо тут, для багатьох із нас Україна стала Батьківщиною чи Батьківщиною наших дітей. Відтак кожен мусульманин України повинен вивчити і вільно володіти державною мовою, поважати культуру країни, дбати про її розвиток і процвітання. Зрештою, всі мають визначитися: якщо ми живемо тут, то треба якомога скоріше розпрощатися з «фантомними болями» за далекими рідними краями і, засукавши рукава, розвивати ісламську умму України. А для успішної реалізації цього завдання нам усім треба вивчити українську мову, бути патріотом цієї держави й робити свій максимальний внесок у відродження Ісламу України» (УММА. – 2012. – № 12).

П'ятидесятники за рідну мову. В офісі Церкви християн віри євангельської-п'ятидесятників в Києві, Президентом якої є М.С.Паночко, висить таке гасло: «Якщо людина не знає мови народу, на землі якого проживає, то вона є або гостем, або найманцем, або ж окупантом». Слова ці належать нібито Карлу Марксу. Засвоїли б їх глибокий зміст регіонали і комуністи. Та й той Шустер, який працює на Московію, роздираючи своїми телепередачами Україну.

Малороси сприймають УПЦ за Українську Церкву, а між тим. Багато православних українців, не піднявшись до рівня національної свідомості, залишаються малоросами. Свідченням цього є, зокрема, те, що вони сприймають Церкву Московського Патріархату за свою, українську, нехтують за підказкою Москви, за сприйняттям патріархо-кирилівської установки «руського мира» своїми власне Українськими

Церквами УПЦ КП, УАПЦ та УГКЦ. Як не дивно, то це є характерним не тільки для Сходу і Півдня України, а для Волині, Поділля, Закарпаття, Буковини, тих регіонів, де в більшості живуть, скажу дещо грубо так, репані українці. Хай би сприймали за свою Церкву Московського Патріархату неукраїнці-приходьки на терени України, скажімо Президент Янукович чи прем'єр Азаров. Але ж в унісон з ними мислять багато тих, для кого рідними мали б бути українська мова, українська земля, українська історія, українська традиція, українська пісня. Історичка сплячка не сприяє розбудові української України. Про таких Тарас писав: «За шмат гнилої ковбаси ти навіть брата продаси». Приїхавши до Австралії, один турист з України скаржився тамтешньому таксисту на те, що Сталін в роки Голодомору винищив мільйони українців. Коли він почув від гостя, що українців десь 40 мільйонів, то сказав: «Шкода, що Сталін Вас всіх не вибив. Вид, який не вміє себе захистити, має бути приреченим на смерть». Ми звикли плакатися над своєю історією. Ющенко за свого президентства по всій Україні набудував пам'ятники української ганьби і зради, а це – Голодомор, Батурин, Крути, Берестечко, Чигирин... А де пам'ятники нашої величі і звитяги? Де пам'ятник Гонті і Залізняка в Умані, гетьману Мазепі - в Києві і Полтаві, Сагайдачному - в Хотині? Щоб не образити сусіда, боїмося їх ставити, а відтак навіть не знаємо, а чи ж щось таке колись було, чим би ми мали пишатися. Ростимо як нація шмельців, недолугих і зрадливих людей. То ж ще Іван Франко у праці «Дещо про себе самого» писав: «Я вже не в літах наївних і засліплених коханців і можу про таку делікатну матерію, як любов, говорити тверезо. І тому повторюю: не люблю русинів (так він називає українців – АК). Так мало серед них знайшов я справжніх характерів, а так багато дріб'язковості, вузького егоїзму, двоєдушності й пихи, що справді не знаю, за що я мав би їх любити... Як мало в історії Русі прикладів справжнього громадянського духу, справжньої самопожертви, справжньої любові. Ні, любити цю історію дуже тяжко, бо майже на кожному кроці треба б хіба плакати над нею». Як і Іван Франко, подібну думку виголосив всупереч тичинівському «Я єсть народ...» поет Володимир Базилевський у своєму вірші «Декларація»: «Я – ворог народу, що вдарився в лежу, // в безпам'ять, в безтям'я, в солодку одежу, // міня свою мову на мову чужу. // Народу, що смика його за вуздечку// й сідла, мов коня кочівний верховод. // Народу, який продається за гречку, // бо й сам собі кат і коваль несвобод.// Я – ворог народу, що досі не знає,// що є другорядне, а що – головне. // Я – ворог народу, який обтинає // себе, як Прокруст. Розстріляйте мене». (Літературна Україна. – 2013. - №13). Проте виявивши свою нелюбов до українців, той же Іван Франко наголосив, що «мій народ, хоч він і гноблений, затемнюваний і деморалізований, все-таки поволі підноситься, відчуває в щораз ширших масах жадобу світла, правди та справедливості і до них шукає шляхів. Відтак варто

працювати для цього народу і ніяка праця не піде на марне». Шкода, що Помаранч, зраджений самозакоханим «месією» Ющенком не став соціальною революцією, хоч вже і пробудив від історичної сплячки мільйони мас. І тут поет писав: «Народ мій був, народ мій є, народ мій буде, бо в його жилах козацька кров тече». А знана нині пісня закликає: «Не спи. Моя рідна земля! ПРОСНИСЯ, МОЯ УКРАЇНО!».

У Російській ПЦ є мілітаристи в рясах. В Московському Патріархаті завелися мілітаристи в рясах, священствуючі фашисти.. До них, зокрема, належить «спікер» російського православ'я, права рука Кирила, коли він ще був митрополитом, протоієрей Всеволод Чаплін. В інтерв'ю «Российской службе новостей» цей, мислячий риторичними викрутасами Муссоліні і Гітлера, піп заявив: «Потрібно подумати сьогодні про потужну військову присутність Росії у всіх регіонах, де люди просять захисту від помаранчевих експериментів, від різного роду «кольорових» революцій». «Навіть якщо знадобиться, то росіяни братимуть участь в бойових діях. Цього не потрібно сьогодні боятися: армії потрібно нарешті *дати справжню роботу*».

Зек не може бути священником. Патріарх Московський Кирило, благословення на президентство від якого одержав Віктор Янукович, на Архієрейському Соборі Російської Православної Церкви в жовтні 2004 року зокрема сказав: «Считаю важним нагадати о недопустимости посвящения бывших заключенных в священный сан. Проявляя к ним милосердие, мы не должны нарушать каноны Церкви, согласно которым человек не может входить в клир, не имея доброго свидетельства «от внешних» (1Тим.3:7). [Див. газету «Православная Москва. -2004. - №20]. То ж постає питання, а чи благословив би Кирило на президенство Росії В. Путіна, якби той мав хоч одну (не дві) судимість?

Московія краде українську історію. Патріарх Московський Кирило із своїм «руським миром» і «исторической Русью» є продовжувачем тих, хто вже крав українську історію, приписував її північному сусіду з метою довести, що Московія знаходиться в руслі світового цивілізаційного процесу здавна, ще з першого тисячоліття, а не десь там з XIII-XV століть. Чому продовжувачем і в чому виявлялася історична крадіжка чужого? Читаємо і порівнюємо старослов'янський (самого Нестора) і російський за редакторства акад. Д. Лихачова переклад «Повісті врем'яних літ» цього ж Нестора Літописця. У лихачовському перекладі знаходимо явні фальсифікації при вживанні понять «Русь», «руські» та ін. з тексту Нестора. Прослідкуємо лише 25 сторінок російського варіанту «Повісті...»: «Придоша русь...» - «Пришли русские...», «И иде с ними в церковь... - И пошел с русскими в церковь...» (С. 122-123); «Обратит Бог тобою Рускую землю...» – «тобою Бог Русскую землю к покаянию» (С.126-127); «Събысться пророчество на Русьстѣй земли» - «то тем самым сбылось на Руси пророчество»; «вжевозлюби новые люди, Русскую землю» – «возлюбивший Русскую землю» (С.134-135);

«И русь погнаша на них» - «и гнались за ними русские» (С.138-139); «колико добра створилъ Русьстей земли» - «скільки он сотворил добра Русской земле»; «Память держать русьстия люди – память его чтут русские люди» (С.146-147) і т.д. Як бачимо, в московських «науковців»-шовіністів, злодіїв-грабіжників «руський» стає «руським», «Русьстей земля» - «Русской землей», «русьстия люди» - «руськими людьми» і т.д. (Памятники литературы Древней Руси XI – начало XII века. - М., 1978). З часом, саме з веління фашистського царя Петра I Московія стала йменуватися Росією, а Україна з часом Малоросією, а то й взагалі «Украиной». До речі, все це в московському прочитанні дається в ЗМІ східно-православних єпархій УПЦ МП. Одеські православні вже навіть не розглядають свій край як складову України, а називають його Новоросією. То ж і пам'ятник шлюсі Катерині II поставили у центрі міста. Певно сподіваються, що постійні моління біля нього православних мирян дасть підставу Богу не відправляти її за гріхи блуду в пекло. Понад мільйон гривень міська рада Одеси витрачає на охорону пам'яток російського колонізаторства південноукраїнських теренів.

Героїка і поразки в українській історії. Якось повелось, що В.Ющенко, будучи Президентом України, прагнув патріотично виховувати українців на їх трагедіях. Тут - Берестечко, Батурин, Крути, Голодомор, навіть «Фаїна». Як описувала батуринські події «Французька газета» короля Людовика XIV: «Вся Україна купається в крові. Меншиков уживає засобів московського варварства... Всі мешканці Батурина без огляду на вік і стать вирізані, як наказують нелюдські звичаї москалів». Палі, колесування, четвертування, диба, батіг та шибениця й сокира – осі ті «аргументи», які активно застосовував цар та його «заплічних справ майстри» для переконання українців. На цих історичних подіях можна формувати лише ненависть до тих, хто спричинив ці біди українців, але аж ніяк не сформувані почуття національної гідності, героїки, гордості. Тут немає факту величчя боротьби за свою незалежність, а є відчуття недолугості, немочі, меншовартості, нездатності постояти за себе. Дійсно, жодна держава не може жити без вищих духовних ідеалів. А де вони в тих подіях, коли ми були принижені. Принижені навіть зрадою, бо ж хто, як не українці, забезпечили перемогу Петра I під Полтавою. Саме українські козацькі полки під командуванням досвідченого полководця Семена Палія були вирішальною силою в розгромі Мазепи і Карла XII. Окрім Палія, згадаймо тут словом прокляття полковників Павла Полуботка, Івана Скоропадського, Данила Апостола. Саме ці козацькі ватажки «винні» в тому, що «непобедимые господа шведы», як зазначається в «Журнале Петра Великого», «скоро хребет свой показали и от наших войск вся неприятельская армия весьма опрокинута была».

Бог палкою не б'є. За цей гріх перед своїм народом він покарав козаків-зрадників тим, на що опісля скаржився той же Полуботок у своєму гнівному листі Петру I: «За те всі ми, замість вдячності, здобули тільки зневагу і поневірку, потрапили в останню неволю, платимо дань ганебну, змушені копати вали і канали, сушити болота непроходимі, гноючи їх трупами наших покійників, що цілими тисячами гинули від втоми, голоду і нездорового повітря; і всі ті біди і кривди наші тепер ще збільшилися під теперішніми порядками; начальствують над нами чиновники московські, не знають прав і звичаїв наших і майже безграмотні – знають тільки, що їм все над нами чинити можна». Скиглить сволота чернігівська - полковник Полуботок! А між тим не підтримав Мазепу в його спробах за допомогою шведського війська припинити визискування українського народу москалем-колонізатором, позбутися зверхності Московії і повернути державну незалежність України, яку після Полтави стали йменувати Малоросією. Мазепа писав же цьому зраднику: «Петро хоче прибрати Україну до рук у свою тиранську неволю, викоринити ім'я запорізьке й перетворити нас всіх на драгунів та солдатів, а український народ – на рабів». Саме цар-фашист Петро I у 1720 році видав розпорядження, яким заборонялося друкувати в Україні будь-які книги, окрім церковних. Але й релігійні видання дозволялося друкувати лише після уніфікації з російськими. Лицемірство «отца Отечества» не знало меж. Він навіть звинувачував Івана Мазепу у «знеславленні Божих церков Малоросії», прагненні «передати унії церков Божих і наших славних монастирів». Таку ж брехню щодо Мазепи поширював і до останнього здавався б вірний йому миргородський полковник (в майбутньому гетьман «підросійської» України) Данило Апостол.

У всьому цьому імперстві і фашизмі щодо українців Петру I служили ще два зрадники-українці в митрополичих рясах. Це – Стефан Яворський і Теофан Прокопович. Навіть кат українців Меншиков визнав, що Мазепа «сіє учинив то не для однієї своєї особи, але заради всієї України». А цар Петро I видав 24 березня 1710 року указ, згідно якого великоросам законодавчо заборонялося докоряти малоросам-українцям ім'ям Мазепи і його зрадою. Не так давно в Інституті філософії НАНУ цим облудам в священничій рясі співали дифірамби, прагнули подати їх як українських мислителів-гуманістів. А між тим далі філософії Томи Аквінського жодний з них не пішов, маємо примітивний переспів думок Аквіната. До того ж, грубе підтасовування його під православ'я. Саме ось ці два україноненависники були духовними ідеологами імперських устремлінь Петра I. Колишній ректор Києво-Могилянської академії, який писав панегірики на честь Мазепи, Степан Яворський опісля став організатором церемонії проголошення йому анафеми. Цей сволочний митрополит додав до офіційної формули, передбачуваної ритуалом анафемування, ще такі слова: «А хто це такий – той Мазепа? Хитрий і отруйний змії, лис, чорт, юда, лицемірик і новий каїн... Це – скажений вовк під шкірою ягняти. Ніжний у словах, але жорсткий у ділах».

То ж треба говорити відкрито правду українцям про тих, хто їх зраджував, засвідчувати наші трагедії, але виховувати їх слід на героїці. Тут і Конотоп, і Хотин, і Кременець, і Корсунь, і Пилявець, і Кам'янець. Чи багато знає наша молодь (та й старше покоління) про звитяги Святослава і Сагайдачного, Хмельницького і Богуна? Автор «Історії Русів» зокрема писав: «А тепер, якби за словами Спасителі з Євангелії, за кожен краплину крові, пролиту на цій землі, мусили надолужити ті, що її пролили, то яка покута ждала б катів українського народу? Вони проливали його кров рікою – і навіщо? З однієї тільки причини: тому що він хотів бути вільним і зазнати кращої долі на власній землі. А чи не були це ідеали, спільні всьому людству?». Треба відкрито писати про те, що Православна Церква у всій нашій понад 300-літній підневільній історії слугувала колонізаторам, сприяла нищенню української духовності, тримала українців у духовній темряві. Роки панування Московського Православ'я – то темна пляма української духовної історії, викреслена духовність українців. Церква вчила їх скигленню і покірності, а не боротьбі з московським ворогом. Своєю ідеологією всетерпіння вона не сприяла піднесенню національного духу, з'яві боротьби проти поневолювачів. Визнаймо те, що тут діаметрально протилежною була місія греко-католицизму. Саме завдяки йому нам вдалося зберегти осереддя українського духу на західних українських теренах, скористатися ним опісля й нині при вибудові і розбудові незалежної української держави. Історія Православ'я на українських теренах – це те ж духовне Берестечко і Батурин. Архієпископ Полтавський Филип з УПЦ МП, обстоюючи введення в середні школи предмету з історії православної культури, тим самим хоче тримати свідомість української молоді людини у полоні брехні про благородну місію Православної Церкви.. Цим самим цей владики прагне виховувати українців на православ'ї переможця – Московської Церкви, яка постаралася викоринити з Православ'я в Україні все те самобутнє, що воно набуло за 700 років свого самостійного існування в X-XVII століттях на наших теренах. Християнства Київської традиції. Виховання на прикладах російсько-православної історії призведе до того, що маємо, коли віряни цієї Церкви швендяють по Україні «хресними ходами» під російськими прапорами та іконами-портретами російського царя Миколи II і з гаслами «Православие. Самодержавие. Народность». Плачуть сволочно за тим, що перетворило наших предків із українців у малоросів, хохлів.

Проснись Україно! Відчуй свою велич! В цьому тобі не допоможуть плакання в Берестечко, Батурині, Крутах... Тут тобі взірцем можуть служити апостоли нашої нації Тарас Шевченко та Іван Франко. Тут мудро прозвучать слова Лесі: «Без надії сподіваюсь», величні і горді слова митрополита Йосифа Сліпого, сказані ним Папі Римському: «Ми не для того стали католиками, щоб перестати бути українцями». То ж відбудовувати чи відтворювати слід не Батурин чи Крути, а Конотоп, Кременець, Хотин..... Ось там українці виявили свій незламний дух і здатність до історичної творчості, до героїки! Не позорьмо себе, бо почуємо те, що сказав австралійський таксист українському

туристу, який почав там плакатися з того, скільки винищив українців Сталін і його поплічники в рік Голодомору. Коли таксист почув, що Україна має понад 40 мільйонів населення, то сказав, що шкода, що Сталін Вас всіх не винищив. Безпомічна нація, як і слабкий біологічний вид, має вимерти, бо ж вона для історії людства нічого не варта. То ж якщо будемо лише скиглити (а скиглення стало ледь не державною політикою країни), то почуємо від світу щось аналогічне міркуванням австралійського таксиста (*А.Колодний*).

Іван Мазепа – анафемований Москвією патріот України. Діяльність гетьмана Івана Мазепи була надто різноманітною, а відтак вивчення її потребує поєднання зусиль науковців різної спеціалізації. Питання про анафему гетьмана також виявилось не настільки простим, щоб можна було подати тут повний науковий висновок з нього. Тут доречним є утворення спеціальної Комісії у складі істориків, релігієзнавців і богословів, яка на основі опрацювання архівних, історичних і літературних джерел, канонічної літератури православ'я змогла б дати належну оцінку-висновок факту анафеми, визначила б, хто мав би знімати анафему, якщо вона була, чи має її знімати церква (і яка), якщо фактично під личинкою церковної мала місце політична анафема, чи була ця анафема вже знята, як це засвідчують деякі джерела, а чи лише порушено питання про її зняття в 20-х роках м.ст.

Попереднє опрацювання джерел з проблеми дає підставу для таких висновків:

1. Оскільки приєднання Церквою Московського Патріархату Київської православної митрополії, що знаходилася в юрисдикції Царгороду, відбулося у 1686 році (1) антиканонічно, без соборової згоди на те Константинопольського Патріархату, (2) не соборового рішення на те, а примусу гетьманом Самойловичем Гедеону Четвертинському їхати на митрополічу висвяту до Москви, а також (3) із-за відсутності належного на те якогось соборового документу Московського Патріархату про умови входження до нього Київської митрополії, а відтак неканонічного, що засвідчує Томос Константинополя 1924 року про визнання ним автокефалії Польської Церкви, то анафема Московського Патріархату гетьмана Мазепи, якщо вона була здійснена, не має сили. Київська митрополія незаконно (неканонічно) значилася складовою Московського Патріархату, а Мазепа не був вірянном Московської Церкви.

2. Чин анафемування, схвалений Православною Вселенськістю, як і Московською Церквою, яка надто любить до нього вдаватися (Пугачов, Л. Толстой, Марков, Філарет-Денисенко та ін.), відсутній. Форма анафеми гетьмана Мазепи була витворена за вказівкою Петра I і, як пишуть історики, з його консультацій деякими архієреями на свій розсуд. Окрім образливих форм, вона якогось духовного змісту не має, що видно із описання процесу здійснення анафемування Мазепи Гнатом Хоткевичем..

3. Гетьман Іван Мазепа не мав ніяких виявів ересі у своїй вірі, у своїй православності, ставленні до Православної Церкви. Навпаки, він відзначався вагомою діяльністю у храмобудівництві, налагодженні духовної освіти, плеканні православних святинь тощо. Ось що говорить про Мазепу відома діячка навіть Церкви Московського Патріархату ігуменя Серафима: «Он, кстати, сделал очень много для Церкви. Изучая историю Лавры, я увидела, что Мазепа, как никто из гетьманов, много средств вложил в развитие Лавры. В его время она практически вся была деревянной. Он с неё сделал белокаменный город, прекрасные храмы построил. То есть, на духовном уровне нужно отдать ему должное». Відтак анафема гетьмана є суто політичною – за зраду царя, виступ «против православного Государя», а не церковною. Вона накладена на Мазепу царською владою через посередництво Церкви.

4. Відсутній будь-який соборово прийнятий документ Московського Патріархату, який засвідчував би офіційне анафемування Церквою гетьмана, а є лише в описаннях істориками заяв окремих церковних діячів-православних владик з цього приводу, зокрема патріаршого місцеблостителя Стефана Яворського – вихідця з України, який, що характерно, до цього відзначався багатьма хвалебними панегіриками на адресу гетьмана. Цар прагнув і здійснив за своєю вказівкою прокляття Мазепи руками владик з України.

5. Головний анафемувальник Петро I, як це визнають і церковні діячі і історики, за свої антицерковні діяння (ліквідація Патріаршества в 1700 році і заміна його підпорядкованим царю органом церковного управління – Синодом на зразок відповідних колегій адміністративно-бюрократичного типу, що проіснувало до відродження Патріаршества аж в 1918 році; боротьба проти монастирів і чернецтва, а також іконовшанування та ін.) сам гідний анафемі, а тому організоване ним анафемування гетьмана Мазепи слід розглядати як одну із сходинок формування того російського цезарепапізму, який, до речі, за традицією проявляється в Росії і нині. Та ж московсько-паравославна ігуменя Серафима сказала з цього приводу так: «На духовном уровне ему (Мазепе) нужно отдать должное. Особенно по сравнению с уродливыми реалиями русского царизма времён Петра I с его разрушением Церкви, установлением Синода. Возможно это и оттолкнуло Мазепу. Возможно Мазепа пытался так спасти Украину».

6. Наявні документи, які засвідчують прагнення київського митрополита Антонія в 20-х роках м. ст. добитися від Патріарха РПЦ Тихона зняття анафемі, засвідчують про визнання Церквою її неканонічності, заслуг гетьмана перед Церквою. Дехто з істориків робить припущення, що анафема зрештою все ж була знята, але документального засвідчення цього поки що знайти не вдалося.

Із всього вище сказаного напрашується висновок, що анафемі гетьмана Мазепу піддала фактично не Церква (не було за що), а імперська влада Московії в особі царя Петра I із самодержавною вказівкою на здійснення цього анафемування деяким владикам українського походження. Мазепа – не церковно, а московсько-імперсько анафемований. Маємо анафему не

церковну, а політичну, скоєну поза якимсь офіційним чином анафемування, без якогось на те соборового рішення.

Відтак своєю незалежністю, звільненням від колоніальної неволі у складі Російської імперії Україна вже зняла цю політичну анафему. То ж прохання Президента В.Ющенка під час його візиту до Патріарха Олексія II про зняття анафемі було недоречним і не за адресою. Якщо вона й мала місце, то її мав би скоріше знімати російський президент В.Путін, який нині фактично має те ж саме симфонійне поєднання з Церквою Московського Патріархату, яке було і в часи Петра I.

Українській владі варто читати історію України по-українському, а не відзначати разом з Росією 300-ліття нашої поразки під Полтавою. Росія мала б святкувати цю перемогу у себе дома, а не на українських теренах. Чомусь вона не відзначає (і так має бути) річницю своєї поразки під Конотопом, а чи ж взяття Москви гетьманом Сагайдачним! В цьому контексті дивним виглядає запрошення до Києва на святкування чомусь прийняту за круглу дату 1020-річчя хрещення Русі Патріарха Московського Олексія II. Московська Церква як самостійна з'явилася в XV столітті після неканонічного виокремлення Московської митрополії (яка потім стала Патріархатом) з Київської. Відтак святкувати річницю хрещення мали б власне тільки українські православні і греко-католицька Церкви. На цьому святкуванні Олексій II міг би бути як гість, а не як господар. Україна має свій Патріархат – Київський, до якого належить Президент, а відтак він мав би з УПЦ КП узгоджувати питання святкування й участь когось у святкуваннях. Зрозуміло, що поруч на відзначенні 1020-річчя хрещення Патріархи Філарет і Олексій II бути не могли. То ж запрошення, зреалізоване Московським Патріархом, сценарій святкування викликав небажану хвилю збурення в душах вірян власне українських церков країни.

Можна порадити власне українським православним церквам всупереч анафемі Москви піднести гетьмана Мазепу (як і гетьмана Сагайдачного за відродження Православ'я в 1621 році після Берестейської унії) до рангу подвижників православної віри, провести його канонізацію (**А.Колодний**)

Католицька Церква і філософія. 22 березня 2011 р. у Ватиканському прес-центрі відбулося представлення декрету Конгрегації в справах католицької освіти про реформу філософських студій в церковних академічних інституціях. Документ представляли кардинал Зенон Грохольський та архієпископ Жан-Луї Брюге, Префект та Секретар згаданого ватиканського відомства, а про важливість метафізики для вивчення богослов'я доповідав о. Шарль Мореро, Ректор Папського Університету святого Томи Аквінського.

В декреті обговорюється роль філософії в контексті швидких культурних змін, наслідків науково-технічного прогресу та впливу

гуманітарних наук. Перед фактами «фрагментації знання» в напрямку вузької спеціалізації, яка «приводить до часткового підходу до істини» та «стоїть на перешкоді внутрішньої єдності людини», Церква, пропонуючи цілісне бачення людини та світу, «прагне зробити свій специфічний внесок, який би ефективно вплинув на культурні та суспільні проекти». Новий документ уточнює вимоги філософського формування у церковних факультетах й університетах, яке повинно включати здобуття як знань, так і інтелектуальних навиків. «Інтелектуальні дебати в плюралістичних суспільствах, яким загрожує релятивізм й ідеології, або в суспільстві, де бракує автентичної релігійної свободи, вимагає від студентів церковних факультетів здобуття солідного філософського способу мислення. Ці навикі дають можливість з точністю мислити, пізнавати та аргументувати, як також без страху та переконливо зі всіма вести діалог», – читаємо в цьому Декреті. Під час прес-конференції кардинал Зенон Грохолевський зазначив, що в організації навчальних програм церковні навчальні заклади керуються Апостольською Конституцією Йоана Павла II *Sapientia christiana* (Християнська мудрість) з 1979 року. Часткові реформи відбулися наступними роками у сфері вивчення канонічного права та програм Вищих Інститутів релігійних наук. Тепер прийшов час на перегляд програм філософських студій. Префект Конгрегації католицької освіти зазначив, що причинами реформи є актуальний не надто задовільний стан філософської формації в церковних навчальних закладах, який збігається з загальною кризою філософських студій, пов'язаною з часом, коли піддається сумнівам можливість пізнання істини у сфері фундаментальних питань людського життя, а розумові загрожують скептицизм, релятивізм та утилітаризм. Про необхідність відповідних філософських студій висловився тодішній Папа Бенедикт XVI, зазначаючи, що «криза післясоборового богослов'я, значною мірою, є кризою її філософських підвалин», без яких «теології бракує ґрунту під ногами».

Декрет про реформу філософських студій складається з двох частин. В преамбулі йдеться про причини та дух реформи, а в самому тексті вміщено нові норми, які замінять дотепер діючі, вміщені в Апостольській Конституції *Sapientia christiana*. Перегляд правил стосується як програм філософських факультетів, що надають відповідні академічні ступені в цій ділянці, так і вступної до богослов'я дворічної програми філософських студій. Детально кожен частину представив архієпископ Брюге. «Християнство допускає гармонію між Богом та людським розумом», – зазначив у своїй доповіді о. Шарль Мореро, додаючи, що віруюча людина не мусить протиставляти свою віру істинам, пізнаним за допомогою розуму. За його словами, важливість філософії пов'язана з прагненням людини пізнавати істину, а як показує досвід, знання філософії допомагає краще організувати вивчення інших дисциплін. «Метафізика, – підкреслив ректор Папського Університету Святого Томи Аквінського, – прагне пізнати дійсність у цілісності, вершиною чого є пізнання Першопричини всього, та показати взаємозв'язок між різними ділянками знання, запобігаючи замкненості

окремих наук на самих собі». А також теологія повинна вважати, щоб не закритися на самій собі, адже якщо так станеться, то утрудниться її діалог з іншими сферами знання та відповідь на критику віри.

Московський Патріарх Кирило на службі у КДБ Росії. Колишній радянський резидент, в минулому начальник Управління зовнішньої контррозвідки КДБ СРСР генерал КДБ Олег Калугін розповів газеті Д.Гордона наступне (2013. - №13): «До речі, зі всіма післявоєнними патріархами, починаючи з Пімена, я знайомий, а Алексій II і нинішній Кирило – були моїми приятелями... З нинішнім патріархом Кирилом ми ще з малих, так можна сказати, років знайомі. З того часу, як він духовну академію закінчував, а у мене тоді в церкві був інтерес – абсолютно не професійний, просто для загальної освіти... Кирило – це старий наш друг, я маю на увазі дебешний (рос. гэбэшный. – Ред.). До речі, у нього прекрасні відносини з нинішнім російським керівництвом – його цінують... Церква по-старому нині із ФСБ співпрацює. Радянська влада стояла на трьох китах: в першу чергу це – компартія, у другу – КДБ і в третю – військово-промисловий комплекс. Сьогоднішня Російська влада тримається, по-перше, на КДБ, тому що і президент і, як деякі твердять, до 70 відсотків адміністрації – колишні або співробітники КДБ, або помічники цієї служби, по-друге – на Російській православній церкві, яка і потрібну лінію проводити може, і громадське невдоволення знівелює, охолоне, а якщо потрібно, критиканів засудить, і, по-третє, на російському бізнесі, що зумів знайти спільну мову з Кремлем...».